

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kauno Kovo 11-osios gimnazijos, įgyvendinančios mokymosi sėkmės ir galimybių kiekvienam vaikui ugdymo sistema (toliau – gimnazija), samprata (toliau – samprata) apibrėžia ugdymo principus, tikslus, nuostatas, ugdymo turinį, ugdymo proceso organizavimą, reikalavimus mokytojams ir mokyklos vadovams.

2. Ugdymas mokykloje grindžiamas Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (Žin., 1991, Nr. 23 – 539; 2011, Nr. 38- 1804), Vaiko teisių konvencija, ratifikuota Lietuvos Respublikos įstatymu „Dėl Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos ratifikavimo“ (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu (Žin., 1996, Nr. 33-807), Netradicinio ugdymo koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. V – 299 (Žin., 2010, Nr. 30 – 1400), šia samprata ir kitais teisės aktais, kurių nuostatos atitinka demokratinis bei humanistinius Lietuvos Respublikos švietimo tikslus ir švietimo sistemos principus.

3. Ugdymas gimnazijoje, įgyvendinančioje pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas – mokymosi sėkmės ir galimybių kiekvienam vaikui ugdymo sistema, užtikrina kokybišką ugdymąsi, pripažįstant ir gerbiant įvairovę, atsižvelgiant į kiekvieno individualius gebėjimus ir poreikius, vengiant bet kokios diskriminacijos.

4. Sampratoje vartojamos sąvokos:

Gimnazija – gimnazija, vykdanči pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, užtikrina kokybišką ugdymąsi visiems, pripažįstant ir gerbiant įvairovę, atsižvelgiant į kiekvieno individualius gebėjimus ir poreikius, vengiant bet kokios diskriminacijos.

Ugdymo planas – gimnazijoje vykdomų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų įgyvendinimo aprašas, parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos Bendroju ugdymo planu ir išplėstu ugdymo turiniu: savikūros programa, lanksčiu ugdymo turinio planavimu, užtikrinančiais mokymosi sėkmę ir pasirinkimo galimybes kiekvienam vaikui.

Savikūros programa - paketas ugdymo technologijų ir priemonių, padedančių kiekvienam mokiniui sąmoningai ir valingai siekti savęs kaip savarankiškos, atsakingos už savo gyvenimą brandžios asmenybės sukūrimo, ugdant savo gabumus, talentus, moralines savybes, vertybines nuostatas, į ugdymo procesą integruotų savęs pažinimo, savęs vertinimo ir saviugdodos veiklų bei metodų pagalba.

Mokymosi sėkmės ir galimybių kiekvienam vaikui ugdymo sistema - sukurta įvairių ugdymosi ir karjeros poreikių ir gebėjimų turinčių vaikų ugdymui ir karjerai palanki edukacinė aplinka, sutelkiant inkliuziniam ugdymui tinkamas kompetencijas ir kuriant palankias nuostatas, plėtojant komandiniu darbu grįstą pagalbos mokytojui, vaikams ir tėvams sistemą, diegiant savarankiškumą, dialogą ir pozityvumą skatinančias ugdymo ir įsivertinimo strategijas.

Mokinio karjerai palanki edukacinė aplinka – tai tokia edukacinė aplinka, kuri sąlygoja kiekvieno mokinio sėkmingą mokymąsi, laikantis ugdymo nuoseklumo, tęstinumo, pripažįstant ir gerbiant įvairovę, atsižvelgiant į kiekvieno individualius gebėjimus ir poreikius, vengiant bet kokios diskriminacijos.

Socializacija gimnazijoje – tai procesas ir rezultatas, kai aktyviomis mokinio pastangomis įsisavinama socialinė patirtis, kurią jis perima aktyviai sąveikaudamas su ja. Pradinėse klasėse patirtis atgaminama, pagrindinio ugdymo pakopoje interpretuojama ir vidurinio ugdymo pakopoje savitai transformuojama. Socializacija gimnazijoje įgyvendinama per mokymąsi bendradarbiaujant.

5. Mokymasis bendradarbiaujant sukuria socialinę bendrystę. Mokydamiesi bendradarbiaujant mokiniai dirba kartu nedidelėse grupėse siekdami atlikti bendrą užduotį. Svarbiausias elementas čia yra teigiama tarpusavio priklausomybė, kai kiekvienas grupės narys įneša vienodą indėlį į galutinį rezultatą. Mokinys prisiima ataskomybę, palaiko vienas kitą, dalinasi ištekliais ir informacija, geba išklausti, gauna konstruktyvų grįžtamąjį ryšį, geba konstruktyviai spręsti ginčus, įsiklausti į kito nuomonę.

6. Gimnazijoje įgyvendinamo mokymosi bendradarbiaujant bruožai:

- Bendradarbiavimas yra savanoriškas – asmuo pats nusprendžia, kad jis nori ir yra nusiteikęs bendradarbiauti.

- Bendradarbiavimo pagrindas yra visų dalyvių lygiavertiškumas. Lygiavertiškumas apibrėžiamas kaip interakcija (dviejų ar daugiau asmenų tarpusavio sąveika, supratimas ir grįžtamasis poveikis), kur pripažįstama kiekvieno dalyvio vienoda vertė ir įtaka priimant sprendimus.
 - Bendradarbiavimas grindžiamas bendrais tikslais. Visi bendradarbiaujantys asmenys turi bent vieną bendrą tikslą, kuris juos jungia, yra tiek svarbus, kad jo pagrindu būtų kuriama bendra vizija.
 - Bendradarbiavimo sėkmė priklauso nuo to, kaip yra pasidalinama atsakomybė už dalyvavimą ir priimamus sprendimus. Dalyvavimas nebūtinai reiškia, kad visiems skiriamos vienodos užduotys. Darbas padalinamas visiems patogiai.
 - Bendradarbiavimas reiškia, kad visi dalinasi ištekliais. Ištekliais laikomas laikas, galimybė dirbti patogiu metu, žinios, specialios technikos ar įgūdžiai.
 - Bendradarbiavimui būtinas pasidalinimas atsakomybe už rezultatus. Nesvarbu, ar rezultatai yra teigiami, ar neigiami – visi dalyviai yra vienodai už tai atsakingi.
7. Taikant mokymą bendradarbiaujant patenkinami svarbiausi socialiniai poreikiai:
- saugumo poreikis, patenkinamas tada, kai mokinys nejaučia aplinkinių grėsmės savo saugumui;
 - bendravimo (priklausymo) poreikis, patenkinamas priklausant mokinių grupei, kurios narius sieja pozityvūs santykiai, bendra veikla bei pomėgiai;
 - laimėjimų poreikis, įkvepiantis mokinį imtis atsakomybės ir rizikuoti, įveikti iššūkius ir pirmauti;
 - savigarbos ir savęs įvertinimo poreikis, padedantis užimti deramą vietą tarp kitų mokinių grupėje;
 - savęs aktualinimo ir saviraiškos poreikis, atskleidžiantis savo potencialias galimybes bei siekius.

I. UGDYMO TIKSLAI, PRINCIPAI IR PAGRINDINĖS NUOSTATOS

8. Šiandieninėje sparčių pokyčių visuomenėje gimnazijos tikslas, kad mokiniai taptų dalyvaujančiais ir kuriančiais bendruomenės nariais, būtų aktyvūs savo mokymosi ir gyvenimiškų pasiekimų įsivertinimo dalyviai, galėtų plėtoti savo asmeninius gebėjimus ir interesus pagal savo poreikius, projektuotų savo akademinę, socialinę ir profesinę karjerą.

9. Gimnazijos savitumas – sukurta įvairių ugdymosi ir karjeros poreikių ir gebėjimų turinčių vaikų ugdymui ir karjerai palanki edukacinė aplinka, sutelkiant inkliuziniam ugdymui tinkamas kompetencijas ir kuriant palankias nuostatas, plėtojant komandiniu darbu grįstą pagalbos mokytojui, vaikams ir tėvams sistemą, diegiant savarankiškumą, dialogą ir pozityvumą skatinančias ugdymo ir įsivertinimo strategijas.

10. Ugdymas gimnazijoje organizuojamas taip, kad mokiniai:

- taptų dalyvaujančiais ir kuriančiais bendruomenės nariais;
- būtų aktyvūs savo mokymosi ir gyvenimiškų pasiekimų įsivertinimo dalyviai;
- galėtų plėtoti savo asmeninius gebėjimus ir interesus pagal savo poreikius;
- projektuotų savo akademinę, socialinę ir profesinę karjerą.

II. UGDYMO TURINYS. VEIKLOS ORGANIZAVIMO YPATUMAI.

11. Gimnazijoje kuriamas savitas, lanksčios struktūros ir sistemingai atnaujinamas ugdymo turinys užtikrinantis mokiniams galimybes pasirinkti, apsispręsti ir sėkmingai tęsti mokymąsi pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas. Pirmoje klasėje pradedamas ir iki 12 klasės

tęsimas mokinių ugdymas karjerai, apimantis akademinę karjerą kaip sėkmingą perėjimą iš vieno mokymosi lygmens į kitą, socialinę karjerą kaip savęs pažinimą ir savikūrą įvairiuose veiklos lygmenyse bei profesinę karjerą, kaip pasiruošimą laipsniškam perėjimui į tolimesnes profesines studijas ir darbo rinką.

12. Gimnazijoje formaliojo ir jį papildančio neformaliojo ugdymo sistema garantuoja mokinio pasirinkimo nuoseklų tęstinumą, ugdymo(si) nuoseklumą ir tęstinumą gimnazijoje jau vykdomos veiklos pagrindu:

Pradinio ugdymo pakopoje pradedama taikyti Savikūros programos pirmoji dalis, susijusi su pradiniu savęs pažinimu per įvairias veiklas, pateikiant įvairaus sunkumo užduotis, nuosekliai ugdomas mokinių gebėjimas save objektyviai vertinti, pažinti ir bendrauti. Atliekant nevienodo sunkumo užduotis, pradžioje mokytojas siūlo kuriam mokiniui kokią užduotį atlikti, o vėliau jau leidžia patiems pasirinkti. Nevienodo sunkumo užduotys leidžia mokiniams save pažinti, suvokti savo galimybes, vertinti.

Savikūros programa pradinėse klasėse orientuota į savęs pažinimą ir savęs vertinimą. Vykdam šią programą didelė atsakomybė tenka mokytojui, kuris yra pagrindinis šios programos vadovas. Mokytojas organizuoja lanksčios struktūros mokymąsi: ugdymo turinys suskirstomas į autonomiškas mažesnes dalis su atskirais mokymosi uždaviniais, nurodytais mokymo(si) laiko ištekliais (savaitėmis, mėnesiais) ir aiškiai apibrėžtais rezultatų vertinimo kriterijais ideografiniu būdu, baigus dalies mokymąsi ir koncentro mokymąsi. Vertinant laikomasi tokio principo: mokiniai dar prieš pradedant mokytis supažindinami su vertinimo kriterijais, būdais ir formomis, tada dėstoma teorinė medžiaga, atliekamos praktinės užduotys ir tam, kad mokiniai išmoktu vertinti, kiek išmoko, įgūdžių formavimo kelyje pasistūmėjo į priekį, nuolat mokomi įsivertinti patys arba yra vertinami klasės draugų, t. y. mokiniai mokosi įsitraukti į vertinimo sistemą. Taikomas formuojamasis ir apibendrinamasis vertinimas.

Pradinėse klasėse mokinys pradeda pažinti save ir toliau kuria savojo aš vaizdą, kuriame aš – funkcionuojantis individas. Atsiranda labai glaudus ryšys tarp savęs vertinimo ir mokymosi sėkmės. Mokytojas ugdo mokinio teigiamą savęs vertinimą ir tikėjimą, kad jis gali atlikti įvairias užduotis, t. y. savo vertės pojūtį ir suvokimą, kad gali spręsti problemas ir valdyti savo gyvenimą. Mokymas siejamas su elgesio praktika: kasdienių istorijų aptarimas, elgesio būdų mokymas, savęs išbandymas įvairių rūšių veiklose. Pradinukams stinga gebėjimo suvokti kito žmogaus poziciją, jo ketinimus, taip pat gebėjimo numatyti savo poelgių įtaką žmonėms. Kol vaikai to negali padaryti racionaliai, mokytojas skatina jų simpatiją, nuojautą, dorinę jautrą. Mokytojas naudoja įvairius pratimus ir žaidimus, kurie lavina gebėjimą jausti save ir kitus, įsivaizduoti, ką išgyvena patyrusieji nesėkmę, nuskriaustieji.

Pradinio ugdymo pakopoje mokiniai įtraukiami į saugios ir patrauklios mokymosi aplinkos kūrimą, savo galių ir galimybių pažinimą, aktyvų mokymąsi padedant sau pačiam ir draugams, teigiamų emocijų išgyvenimą, rekonstravimą, naujų mokymo(si) būdų taikymo išmokimą ir nuolatinį mokymąsi juos taikyti, refleksiją. Savęs pažinimo ir vertinimo programa pradinio ugdymo pakopoje integruojama į įvairias pamokas.

Pagrindinio ugdymo pirmoje pakopoje Savikūros programa orientuota į gilesnį savęs pažinimą. Savo gabumų ir gebėjimų identifikavimas stiprina mokymosi motyvaciją ir padeda ugdyti mokėjimo mokytis kompetenciją. Mokiniai pradeda pildyti Savikūros aplanką, kuriame vėliau atsiranda ir asmeninės pažangos planas. Pagrindinio ugdymo pirmoje pakopoje organizuojamas kryptingas lanksčios struktūros mokymasis: ugdymo turinys suskirstomas į autonomiškas mažesnes dalis su atskirais mokymosi uždaviniais, nurodytais mokymo(si) laiko ištekliais (savaitėmis, mėnesiais) ir aiškiai apibrėžtais rezultatų vertinimo kriterijais dešimtbaliu vertinimo būdu, baigus dalies mokymąsi ir koncentro mokymąsi. Taikomas formuojamasis ir apibendrinamasis vertinimas. Vertinant laikomasi tokio principo: mokiniai dar prieš pradedant mokytis supažindinami su vertinimo kriterijais, būdais ir formomis, tada dėstoma teorinė medžiaga, atliekamos praktinės užduotys ir tam, kad mokiniai žinotų,

kiek išmoko, įgūdžių formavimo kelyje pasistūmėjo į priekį, nuolat įsivertina patys arba yra vertinami klasės draugų, t. y. mokiniai įtraukiami į vertinimo sistemą, tampa sąmoningais vertinimo proceso partneriais. Baigus koncentrą taikomas apibendrinamasis vertinimas. Toks motyvuojantis vertinimas leidžia objektyviai pamatuoti kiekvieno mokinio daromą pažangą ir skatina mokinio mokymosi motyvaciją, įgalina mokinį patirti sėkmę bei atradimo džiaugsmą.

Mokymosi sėkmei suvokti labai svarbus pažymys. Pažymys įgyja motyvuojamąją galią, kuri stiprina saugumo poreikį, atsiranda kompetencijos jausmas, noras pirmauti moksle, o tai patenkina pirmuosius savigarbos poreikius. Siekiant išlyginti mokinių pasirengimo toliau mokytis spragas, padėti adaptuotis dalykinėje sistemoje organizuojamos laikinos mobilios grupės, kuriose mokiniai siekia skirtingų tikslų.

Plečiamas mokinio savęs, socialinio ir darbo pasaulio pažinimas. Siūlomu modulių pasirinkimas padeda išryškinti mokinio interesus. Praktinių dalykų mokymasis išryškina mokinių polinkius ir gebėjimus, kaupiama patirtis.

Mokytojas, įgyvendindamas intensyvaus mokymosi pradus, kartu su mokiniu aptaria individualią mokymosi programą, naudodamas mokinio aktyvumą, stiprius interesus ir neformalaus ugdymo laimėjimus, skatina parengti tam tikras užduotis, jas paaiškinti kitiems. Jei atsiranda mokymosi sunkumų, klaidų ar spragų padeda darbas atvirose grupėse. Toks mokymas padeda mokiniui pažinti save, įsisąmoninti, kas jame vyksta, ko jis nori, ką ir kaip daro, kaip mąsto, kaip reiškia savo mintis. Mokytojo tarimasis su mokiniu, siūlymas pasirinkti atsiskaitymo laiką ir formą, užduoties lygį atitinka mokinio socialinę motyvaciją, prisideda prie teigiamo savęs įvertinimo, kompetencijos ir pripažinimo poreikio patenkinimo.

Pagrindinio ugdymo antroje pakopoje Savikūros programa labiau orientuota į saviugdą ir pradinį karjeros planavimą. Programa integruojama į mokomuosius dalykus, pildomas Savikūros aplankas, planuojama asmeninė pažanga, pradedamas karjeros planavimas. Saviugda vyksta išbandant save įvairiose mokymosi, įvairios praktinės, socialinės veiklos situacijose, mokomasi pateikti save, įsivertinti savo veiklos rezultatus, planuoti savo kasdienę ir artimos ateities veiklas, spręsti problemas, prisiimti atsakomybę už savo sprendimus. Pagrindinio ugdymo antroje pakopoje sudaromos galimybės mokiniui ieškoti savo kelio ir atskleisti savo gabumus renkantis patrauklias, su gyvenimo praktika, tolesnio mokymosi ir darbo pasirinkimu labiau siejamas, lanksčiai organizuotas šių dalykų pamokas: lietuvių kalbos, matematikos, istorijos, gamtos mokslų (biologijos, chemijos, fizikos), dorinio ugdymo, menų, technologijų. Formuojasi mokinio individualus darbo stilius. Taikomas formuojamasis ir apibendrinamasis vertinimas.

Vidurinio ugdymo pakopoje Savikūros programa orientuota į aukštesnį savarankiškos veiklos lygmenį. 11–12 klasių mokiniai patys tampa Savikūros programos koordinatoriais, bendradarbiaudami su dėstančiais mokytojais, klasės vadovu, pagalbos specialistais, patarėju profesinei karjerai. Mokiniai mokosi pagal individualų planą, todėl Savikūros programa integruojama į pasirinktus mokytis dalykus. Integruojant į dorinio ugdymo pamokas, organizuojamas „Asmenybės savikūros“ modulis. Kiekvienas mokinys prisiima atsakomybę už savo savikūrą (savęs kaip brandžios ir socialiai atsakingos asmenybės kūrimą), toliau savarankiškai pildo Savikūros aplanką, papildydamas jį profesinės veiklos srities saviidentifikavimu bei profesinės karjeros projektavimu, toliau planuoja savo asmeninę pažangą. Mokinys planuoja mokymąsi savo individualiu veiklos stiliumi, tempu, pasirinktu lygiu. Galimybė taip mokytis patenkina mokinio saviaktualizacijos poreikį, sudaro pagrindą ir prielaidas ugdyti tolesnio mokymosi motyvus, poreikį nuolat lavintis. Vidurinio ugdymo pakopoje mokykla aktyviai kuria pasirenkamąjį ugdymo turinį, atitinkantį mokyklos bendruomenės poreikius ir apimantį rengimą karjerai. Ugdymo turinys suskirstomas į autonomiškas mažesnes dalis su atskirais mokymosi uždaviniais, nurodytais mokymo(si) laiko ištekliais ir aiškiai apibrėžtais rezultatų vertinimo būdais ir kriterijais. Taikomas formuojamasis ir apibendrinamasis vertinimas. 11-12 klasių mokiniai, įsivertinę savo poreikius, gebėjimus ir galimybes, pagrįstai, atsakingai pasirenka mokymosi kryptį ir susieja ją su tolesnio mokymosi bei karjeros siekiais.

III. REIKALAVIMAI MOKYTOJAMS IR VADOVUI

13. Gimnazijos vadovas, administracija turi atitikti reikalavimus, numatytus Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, turėti dalykinę ir pedagoginę kompetencijas, teigiamai vertinti darbuotojų ir mokinių skirtybes, skatinti kolegialumą ir inovacijas.

14. Gimnazijos mokytojai atitinka reikalavimus, numatytus Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme. Jaučia pagarbą mokinių įvairovei – skirtybes laiko galimybėmis ir ištekliais, kuriais grindžia kiekvieno mokinio ugdymąsi. Mokytojai puoselėja aukštus lūkesčius dėl kiekvieno mokinio pasiekimų. Pagrindiniai visų gimnazijos mokytojų veiklos būdai yra darbas drauge su kitais – bendradarbiavimas ir darbas komandoje. Mokydamas mokytojas mokosi ir prisiima atsakomybę už mokymąsi visą gyvenimą.